

СОЦІОЛОГІЧНІ ВИДАННЯ: РОЗДУМИ, РЕЦЕНЗІЇ

ВАЛЕНТИНА АСТАХОВА,

*доктор історичних наук, професор, ректор
Харківського гуманітарного університету
“Народна українська академія”*

Хрестоматійні надбання світової соціологічної думки

Зарубіжна соціологія (XX — початок XXI ст.) : Хрестоматія / За ред. В.Г.Городяненка. — Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2009. — 656 с.

Сучасне суспільство ставить перед дослідниками нові питання, відповідь на які не можна дати, не враховуючи різноманітних змін загальнопланетарного характеру. Вони полягають у появі нових викликів щодо постіндустріальних країн та перегляді векторів розвитку суспільств другого та третього світів. Дослідники майже в унісон констатують: сучасна цивілізація потребує кардинально іншої парадигми життєзабезпечення та подальшого поступу. Статус людини, яка з поширенням наукомістких технологій далеко не завжди відчуває підвищення якості свого життя, не дає підстав для позитивних очікувань щодо майбутнього людства. Спосіб життя деяких соціальних груп дедалі більше дисонує з вимогами суспільства, і як наслідок спостерігаємо стреси, страждання, маргіналізацію, десоціалізацію, соціальні хвороби, патогенні форми девіантної поведінки, які іноді перевищують соціально прийнятний рівень. Понад те, багато з них стають атрибутивними характеристиками повсякденного життя мешканців багатьох країн, незалежно від їхніх позицій у “табелі про ранги” за індексом розвитку людського потенціалу.

На думку А.Тойнбі, актуальність соціології полягає в адекватному реагуванні на виклики часу. Отже, такі та багато інших деструктивних форм суспільного життя мають перебувати сьогодні у фокусі дослідницького інтересу. Гадаю, соціологія має передбачувати та оперативно відображати появу й поширення нових сфер підвищеної “соціальної сейсмічності”, що є наслідком певних різновидів соціальної взаємодії та новітніх соціокультурних і технологічних чинників. З-поміж них можна виок-

ремити такі, як розвиток Інтернет-технологій, утвердження суспільства споживання, примусова глобалізація, до патогенних форм якої належить “клітинна глобалізація” тощо.

Унаслідок цього завдання формування освіченої самодостатньої особистості, здатної адекватно адаптуватися до пришвидшення ритму соціального життя, зумовлюють нагальну потребу у зміщенні парадигми сучасного освітнього простору в напрямі гуманізації та гуманітаризації. Той стан, у якому нині опинився середньопересічний громадянин, чимало експертів визначають як перехідний, такий, що на тлі поширеного соціального дискомфорту не дає йому змоги самореалізуватися, відчувати себе дієвим суб'єктом, господарем свого життя.

Як бачимо, навіть поверховий погляд на процеси онтосоціогенези дає підстави стверджувати, що поява нової хрестоматії із соціології, на сторінках якої досліджуються актуальні процеси буття людини, є своєчасним закономірним явищем. Мета навчального посібника, як наголошують упорядники, — ознайомлення студентів із надбанням світового соціологічного знання. Як зазначено у передмові, головний акцент книги зроблено на тому, щоб озброїти студентів знаннями теоретичних основ соціологічного мислення через ознайомлення їх із класичними дослідженнями представників закордонних соціологічних шкіл. З огляду на це хрестоматія є вдало структурованою і містить дев'ять розділів, у яких подано найбільш резонансні наукові праці ХХ — початку ХХІ століть. Таким чином автори навчального посібника висвітлюють особливості теоретико-методологічного пошуку відомих соціологів у контексті структурно-функціонального аналізу, психоаналітичного напрямку, соціокультурних парадигм, феноменології, символічного інтераціоналізму, неомарксизму, конфліктного підходу, а також теорій постіндустріального суспільства та постмодернізму в сучасному соціальному знанні.

Укладачі намагалися максимально наблизити пропоновані тексти до специфіки викладання соціологічних дисциплін у вищих навчальних закладах. З таким підходом цілком можна погодитися, адже поза контекстом наукової спадщини, яка в сучасному соціологічному дискурсі є незамінним підґрунтям для власних пошуків та аргументацій, неможливо сформувати характерні особливості соціологічного стилю мислення, та й загалом зрозуміти соціологію як науку.

Усе це дає підстави стверджувати безперечну влучність видання посібника хрестоматії із зарубіжної соціології ХХ — початку ХХІ століття, яка має допомогти студентам, аспірантам, усім зацікавленим дослідникам у процесі опанування класичного “золотого” фонду соціологічної науки та сформувати обґрунтоване бачення історичного шляху розвитку соціальної думки.